

Een vrome familie in het oude Wehl

Boer Antoon Bruens (1848-1918) uit Wehl hield dagboeken bij van het leven op de boerderij Dorpzicht. Hij maakte aantekeningen over inkomsten en uitgaven, wettenswaardigheden, bijzondere gebeurtenissen, gewone dagelijkse dingen. Hij bleef dat doen van 1896, het jaar waarin hij van Baak naar Wehl verhuisde, tot een jaar voor zijn dood in 1918. Hier volgt een ander uittreksel uit het tweede gedeelte van zijn dagboeken.

De familie Bruens is erg gelovig en geeft veel aan de kerk. De paters in Babberich krijgen in 1902 nog rogge in natura. In de Goede Week komen de misdienaars met de ratel eieren ophalen, enkele weken later komen kosten en doodgraver voor eieren, graan of aardappelen. Bij de pastoor worden telkens H. Missen besteld, o.a. voor een zalige dood.

De familie neemt vaak deel aan de bedevaarten naar Kavelaer en draagt in 1904 vijf gulden bij aan een nieuwe vaandel voor de Wehlse processie in Kavelaer. Op 15 en 16 augustus 1909 gaan Hanneken en Johanna naar het bedevaartsoord. Van Elten naar Kavelaer betalen zieder 84 cent voor de trein en 15 cent voor de processie. Met de werving van f7,25 komt dit totaal op f9,24. Een jaar later gaat Hanneken met Dien Bles per trein naar Wijnbergen, dan met de

Rubriek over familie- en boerderijnamen door Henk Harmsen. Voor reacties en aanvullingen 05437 72603

tram naar Emmerich en verder per auto. Antoon Bruens wil wel eens naar Lourdes, maar de kosten van 125 gulden voor reis en verblijf zullen hem wel hebben weerhouden.

Boterjuffrouwen

Eik jaar in de zomer komen de boterjuffrouwen in Wehl rond. Dat zijn meisjes die boter ophalen voor de pastorie. Ze dragen in de processies het Mariabeeld. Ook pleegdochter Johanna wordt in 1908 boterjuffrouw. Op Wehlse kermis, eerste zondag van september, moet haar bruidjeskleed

klaar zijn.

Interessant is een uitstapje per trein naar de Kranenburg bij Vorden in 1906, waar in de Franciscaner kerk een aflaat kan worden verdiend door zesmaal het onze vader, het weesgegroet en het gebed voor de zielerust van de overledenen te bidden. Zo kan een ziel uit het vagevuur worden verlost. Antoon wint in 1907 met schieten op een feest in Wehl een porseleinen theeservies.

Met paard en karretje wordt een rondrit gemaakt langs Plattenburg naar Doetinchem, over de Kruisberg naar Hummelo en langs kasteel Enghuizen over Keppel terug. Daar doet men bijna acht uur over. In 1907 is in de aantekeningen voor het eerst sprake van een fiets. Op 21 mei 1911 gaat Johanna Bruens met Johanna Peters per fiets (geleend van Volman voor 30 cent) op Kerkepad. Eerst in Loil naar de vesper, dan naar de kerk van Didam en de nieuwe kerk in Dijk en terug via de Kilderse kerk.

Bij de uitgaven in 1910 zien we 'petrol' (petroleum voor verlichting) en een 'busken buunders', kleine bezempies zonder steel voor het schoonmaken van potten en pannen. In 1907 wordt de wand gelapt voor 22,5 cent; met deze platte mand werd het kaf van het koren gescheiden.

De Doesburgse paraplu-verkoper en reparateur Sermes ('Sannas de paraplukeerl') komt in november 1911 per fiets langs. Bruens vernuut bij hem zijn oude regenscherm tegen een nieuwen geeft f1,60 toe.

Bruiloft

In het voorjaar van 1912 komt de bruiloft van pleegdochter Johanna Olminkhof met Bernard Lucassen van de Negelaar in zicht. Tevoren gaat Johanna op retraite in Amersfoort. Voor de bruiloft thuis op de boerderij koopt men tabak, koffiebonen, flessen drank en zes soorten sigaren. Een kok uit Netterden komt per trein vier dagen naar Wehl om te koken en alles in orde te maken. Nauwkeurig worden alle buitgiftgeschenken genoteerd: hanglamp, wastafel, bloemstandaard met bloem in pot, twee engelen, een 'theestelsel', Japans theeservies, een blad met twaalf wijnglazen, een presentieblad, vjescvorkjes in etui, 'ontbijdservies', een 'benduleklok', 12 gulden Pruisengeld enz. Het restant van de bruiloft gaat naar de Wehlse armen; Bernard Lucassen brengt met paard en kar veertien wittebroden naar de parochiezaal.

Op 28 juli 1914 noteert Antoon Bruens dat de oorlog is begonnen tussen Oostenrijk en Servië. Op

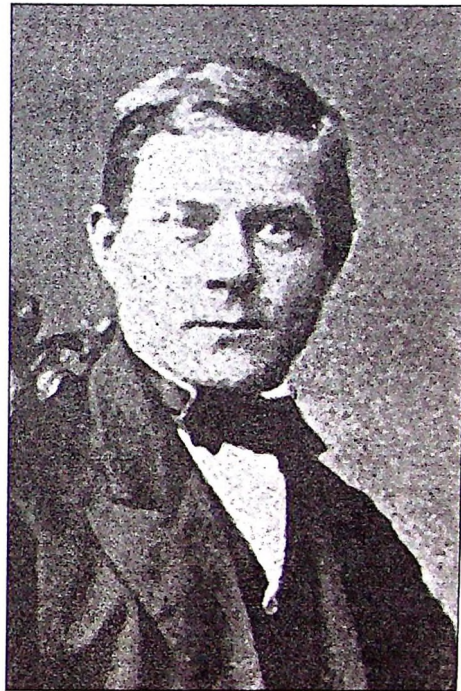
vrijdag 31 juli luiden in Wehl de klokken en wordt bekend gemaakt dat de jongens in Wehl moeten opkomen om hun briefjes te halen. De volgende morgen moet een deel van hen met de trein van zes uur weg.

Op zaterdag 1 augustus 1914 worden paarden gekeurd. Het Nederlandse leger heeft paarden nodig. Een deel hiervan gaat 's middags naar Doesburg en dan volgt een lijst van aangekochte paarden en de vergoeding erbij.

Na allerlei aantekeningen over effecten en obligaties volgt een stukje uit de Eibergsche Courant van 22 juni 1913, waarin staat dat een reiger een big zodanig in de kop pikte dat het dier op slag dood was. Zo vinden we allerlei ditjes en datjes.

Antoon Bruens maakt de komst van de elektriciteit in Wehl waarschijnlijk niet mee. Hij loopt er wel warm voor, bijkens een notitie uit 1914 over de kosten van aanleg van 'electstroom' tussen Neede en Eibergen. Op Dorpzicht moet men het voorlopig nog met hand- en paardekracht doen.

Het laatste dagboek loopt tot 1917. Schrijver Antoon sluit voorgoed zijn ogen op 4 november 1918. De familie Lucassen op Dorpzicht bewaart als herinnering aan een voorbijgeperiode zijn notities nog altijd zorgvuldig.

♦ Dagboekschrijver Antoon Bruens (1848-1918).

2763

GD 10/6/1995